

PM 2010:120 RII (Dnr 314-2531/2005)

Policy för hållbara resor och transporter - både bra för miljön och ekonomin!

Skrivelse från Viviann Gunnarsson och Åsa Romson (båda MP)

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Skrivelse från Viviann Gunnarsson och Åsa Romson (båda MP) om "Policy för hållbara resor och transporter – både bra för miljön och ekonomin!" anses besvarad med vad föredragande borgarråd anför.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

I en skrivelse den 15 juni 2005 om Policy för hållbara resor och transporter – bra för både miljön och ekonomin av Viviann Gunnarsson och Åsa Romson (båda MP), konstateras sammanfattningsvis att transporter och resor ger upphov till bl.a. miljö-, trängsel- och hälsoproblem. Behovet av att staden upprättar en policy för hållbara resor och transporter påtalas för att därigenom skapa en tydlighet gentemot stadens förvaltningar. Policyn ska samordnas med, och vara ett komplement till, de riktlinjer och rutiner för resor i tjänsten och de upphandlingskrav för transporter som redan finns antagna.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden samt till Stockholms Stadshus AB. Bolaget har avgett ett kontorsyttande som svar på remissen.

Stadsledningskontoret avstyrker skrivelsens förslag om en policy för hållbara resor och transporter med hänvisning till att frågan behandlas i redan befintliga program och program som är under utarbetande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker förslaget och anser att miljö- och trafiksäkerhetskrav på resor för stadens bolag och förvaltningar bör utvecklas och införlivas i stadens styrdokument.

Trafiknämnden anser att förslaget i skrivelsen är bra. För Stockholms stad är trafiksäkerhets- och miljöprogrammen de övergripande styrdokument. De råd som är under utarbetande bör utgå från de två styrdokument.

Stockholms Stadshus AB anför att staden redan har en mycket stor mängd program, riktlinjer och policydokument etc. Koncernledningen anser därför att stadsledningskontoret i första hand bör överväga vilka centrala styrdokument som kan innehålla stadens riktlinjer för resor och transporter.

Mina synpunkter

Det kan konstateras att föreliggande skrivelse samlat några år på nacken. Den lades fram under den föregående majoriteten av dåvarande miljöborgarråd och möttes av något motstridiga svar från stadens remissinstanser. Det är viktigt att nämnder och styrelser ser till miljöaspekter vid köp och val av resor, men i likhet med stadsledningskontoret och till skillnad från förslaget i skrivelsen, anser jag inte att detta är en fråga som ska regleras genom en övergripande policy. Det nu gällande miljöprogrammet innehåller ett mål om att staden systematiskt ska arbeta för att minska miljöbelastningen från egna och upphandlade transporter. Som uppföljning av målet i miljöprogrammet finns i ILS en indikator som gäller alla nämnder; "Andel av verksamheten som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter". Årsmålet är satt till 100 procent. Målet berör således alla stadens nämnder och styrelser vilket innebär att varje verksamhet utifrån de egna förutsättningarna ska arbeta för en måluppfyllelse. För verksamheter med många tjänsteresor kan det innebära ett arbete för att minska denna miljöpåverkan. För andra verksamheter kan det innebära att ställa miljökrav vid upphandling av exempelvis varutransporter. Detta synsätt leder till ett integrerat miljöarbete hos stadens verksamheter istället för en central resepolicy som ligger långt från förutsättningarna i den dagliga verksamheten. Årsberättelsen från 2009 ger vid handen att målet till 94 % är uppfyllt och det anges att samtliga nämnder arbetar systematiskt och effektivt med delmålet som omfattar bland annat omställning av bilflottan, minska utsläppen och främjandet av kollektivtrafik, cykling och gående.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Skrivelse från Vivann Gunnarsson och Åsa Romson (båda MP) om "Policy för hållbara resor och transporter – både bra för miljön och ekonomin!" anses besvarad med vad föredragande borgarråd anför.

Stockholm den 14 oktober 2010

ULLA HAMILTON

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Skrivelse från Vivann Gunnarsson och Åsa Romson (båda MP)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Per Bolund* (MP) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Skrivelsen bifalls.
2. Därutöver anfördes följande.

Resor och transporter som stadens verksamheter ger upphov till trängsel, miljöbelastning och trafikolyckor i Stockholm. Det återstår en rad åtgärder för att ställa om stadens transporter.

Val av transportslag är grundläggande - kollektivtrafikresande borde alltid vara förstahandsalternativet både till och från arbetsplatsen och för tjänsteresor. Stadens verksamheter behöver utrustning för telekonferenser, och möjlighet att ge ersättning till personer som väljer andra resslag än bilen. Genom samordnade godstransporter till stadens verksamheter kan transportarbetet och miljöbelastningen minska.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Roger Mogert* och *Tomas Rudin* (båda S) enligt följande.

Vi tycker att Miljöpartiets skrivelse har en viktig grundidé, nämligen att skapa en övergripande policy för hållbara transporter och resor. Stockholm bör föregå med gott exempel på detta område, speciellt som Europas första miljöhuvudstad. Vi efterlyser dock att man tar stor hänsyn till de mångfacetterade verksamheter som bedrivs i staden. Det är inte alltid självklart att färre resor ger effektivare arbetssätt eller att tjänsteresor med kollektiva färdmedel är ett förstahandsalternativ. Ett exempel på det är den effektivitet det innebär att sjuksystrar nattetid kan arbeta på flera äldreboenden tack vare hög mobilitet med bil. Ett annat är fastighetsförvaltare som från effektivitetssynpunkt bör ha adekvat utrustning med sig i egna arbetsfordon.

Vi ser det också som positivt att arbetsgivaren uppmuntrar de anställda att använda kollektiva färdmedel eller cykel är positivt men detta får aldrig upplevas tvingande.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Emilia Hagberg* och *Stefan Nilsson* (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Carin Jämtin*, *Roger Mogert* och *Tomas Rudin* (alla S) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (S) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Ärendet gäller en skrivelse den 15 juni 2005 om Policy för hållbara resor och transporter – bra för både miljön och ekonomin, av Viviann Gunnarsson och Åsa Romson (båda MP). I skrivelsen föreslås att staden utarbetar en övergripande rese- och transportpolicy.

I skrivelsen konstateras sammanfattningsvis att transporter och resor ger upphov till bl.a. miljö-, trängsel- och hälsoproblem. Skribenterna påtalar därför behovet av att staden upprättar en policy för hållbara resor och transporter för att därigenom skapa en tydlighet gentemot stadens förvaltningar. Policyn ska samordnas med, och vara ett komplement till, de riktlinjer och rutiner för resor i tjänsten och de upphandlingskrav för transporter som redan finns antagna.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden samt till Stockholms Stadshus AB. Bolaget har avgett ett kontorsyttande som svar på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 november 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret avstyrker skrivelsens förslag om en policy för hållbara resor och transporter med hänvisning till att frågan behandlas i redan befintliga program och program som är under utarbetande enligt nedan.

Inom staden finns ett nyligen antaget trafiksäkerhetsprogram som bl.a. behandlar de frågor som tas upp i skrivelsen. I det nuvarande miljöprogrammet ingår ”miljöeffektiva transporter” som ett av sex huvudmål. Arbete pågår med framtagande av ett nytt miljöprogram där målområdet ”miljöeffektiva transporter” sannolikt kommer att kvarstå om än i modifierad form.

Båda dessa dokument utgör stadens huvudsakliga styrdokument inom sina respektive områden och stadsledningskontoret anser att de även fortsättningsvis ska fungera som sådana. Stadsledningskontoret anser vidare att dokumenten utgör tillräckligt god ledning för nämnder och styrelser att förhålla sig till dessa frågor. Med anledning av att staden redan idag har ett alltför stort antal styrdokument av olika kvalitet och dignitet ser stadsledningskontoret inte vitsen med att tillföra ytterligare ett dokument inom områden som redan behandlas i aktuella och kommande styrdokument.

Inom staden pågår projektet miljöanpassad upphandling som syftar till att utbilda nämnder och styrelser att ställa miljökrav vid upphandlingar av transporter och egna resor. Projektet miljöbilar i Stockholm syftar till att utveckla och introducera bilar som drivs med förnybara bränslen. Det är stadsledningskontorets övertygelse att även detta redan pågående arbete leder till att uppnå skrivelsens intentioner.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 1 november 2005 att tillstyrka remissen.

Reservation anfördes av ledamöterna Johan Steenhoff Eriksen (m) och Katarina

Larsson (m) samt tjänstgörande ersättaren Lena Bring (m) med hänvisning till sitt yrkande, *bilaga 1*.

Reservation anfördes av ledamoten Erik Wassén (fp) och tjänstgörande ersättaren Gustav Åkerblom (fp) med hänvisning till sitt yrkande, *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamöterna Reine Meyer Strömberg (s), Per Aldeborg (s) och Ulla Jöhnk (s) samt tjänstgörande ersättarna Mervi Mäkinen Andersson (s) och Carina Paulsson (s), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 18 oktober 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Miljöförvaltningen tillstyrker förslaget och menar att miljö- och trafiksäkerhetskrav på resor för stadens bolag och förvaltningar bör utvecklas och införlivas i stadens styrdokument. Detta ger en långsiktighet och tydliggör även vilka spelregler som gäller för stadens anställda. Dessa övergripande krav ökar också tydligheten för de miljö- och trafiksäkerhetsråd som nu tas fram inom ramen av både miljöprogrammet och trafiksäkerhetsprogrammet. Reseråden kan också få ett tydligare stöd och nå ut bredare i stadens organisation om ett övergripande dokument finns.

Miljöförvaltningen tycker att det är bra att det ställs miljökrav på resandet för stadens förtroendevalda samt anställda. Till exempel bör Stockholm stad, liksom landstinget, kräva att tjänsteresor inom Stockholms län ska ske med kollektiva trafikmedel och att vid bilresor ska samåkning utnyttjas när så är möjligt. Utöver policyn borde staden överväga hur anställda kan premieras i att välja ett miljövänligt sätt att resa till jobbet.

Miljöförvaltningen stödjer idén om att utveckla bilpooler för stadens verksamhet och i den privata sektorn. Bilpooler leder till effektivt utnyttjande av fordon, minskad miljöbelastning samt minskad trängsel på gator och parkering. En resepolicy kan lättare uppnå sina intentioner om minskad miljöbelastning om stadens bilpooler är väl utbyggda.

Enligt plan kommer projektet Miljöanpassad upphandling och Trafikkontoret i början av år 2006 tagit fram råd för hur man miljö- och trafiksäkerhetsanpassar resor och transporter. Utbildning av nyckelpersoner och information till personalen kan ske under våren 2006.

De övergripande miljö- och trafiksäkerhetskraven på resor som föreslås i skrivelsen kommer att stödja det arbete som för närvarande pågår med att ta fram råd för miljö- och trafiksäkerhet samt tillhörande utbildningspaket till stadens anställda.

Stadsledningskontoret bör avgöra om kraven ska vara fristående eller samordnas med andra styrdokument. Stadsledningskontoret bör även ansvara för framtagandet av dessa krav.

Miljöförvaltningen tillstyrker remissen.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 oktober 2005 att i huvudsak godkänna trafikkontorets svar på remissen, att bifalla skrivelsen och att i övrigt anföra följande:

För att Stockholm ska bli en miljömässigt hållbar storstad krävs att trafiksystemet förändras. Staden måste här agera som föregångare och ställa om de egna resmönstren. Antagandet av en resepolicy är ett viktigt första steg i den omställningen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Sten Nordin (m) samt ledamöterna Hele-

na Bonnier (m), Regina Öholm (m), Madeleine Sjöstedt (fp) och Claes Fleming (fp) enligt det av vice ordföranden Sten Nordin m fl (m) och ledamoten Madeleine Sjöstedt m.fl. (fp) gemensamt framställda yrkandet, *bilaga 1*.

Reservation anfördes av ledamoten Björn Nyström (kd) enligt kontorets förslag.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 28 september 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Kontorets synpunkter

Kontoret anser att förslaget i skrivelsen, att ta fram en rese- och transportpolicy för staden, är bra. För Stockholms stad är trafiksäkerhets- och miljöprogrammen de övergripande styrdokument. Kontoret anser att de råd som utarbetas bör utgå från de två styrdokument.

Dessa råd kan tillsammans med trafiksäkerhetsprogrammet och miljöprogrammet likställas med den policy som föreslås i remissens skrivelse. Råden kan även likställas med den typ av policy som Vägverket har. Vägverket, som är ansvarig sektorsmyndighet för vägtransportsystemet, har en egen resepolicy, som revideras och skärps successivt. Vägverket arbetar också med att påverka och stödja andra aktörer och företag att göra likadant. Flera kommuner och landsting har också redan tagit fram en policy för sina resor och transporter samt för sina upphandlingar.

Detta svar är samordnat med projektet Miljöanpassad upphandling.

Kontorets förslag

Kontoret föreslår att trafiknämnden som svar på remissen angående skrivelsen överlämnar och återoppar detta tjänsteutlåtande.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s kontorsyttrande daterat den 3 november 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen vill först och främst framföra att staden redan har en mycket stor mängd program, riktlinjer, policydokument etc. Kommunfullmäktige antog så sent som 2005-02-21 ett trafiksäkerhetspolitiskt program som delvis berör skrivelsens förslag. Koncernledningen anser därför att stadsledningskontoret i första hand bör överväga vilka centrala styrdokument som kan innehålla stadens riktlinjer för resor och transporter.

RESERVATIONER M.M.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation anfördes av ledamöterna Johan Steenhoff Eriksen (m) och Katarina Larsson (m) samt tjänstgörande ersättaren Lena Bring (m) med hänvisning till sitt yrkande enligt följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. därutöver anförda följande.

Bortsett från problemet med en ständigt ökande flora av olika typer av styrdokument är det inte fel att en policy för resor och transporter tas fram och används. Det är berömvärt att använda nya modeller som möjliggör miljövänlig teknik i stadens bilpark. Det bör dock understrykas att stadens effektivitet inte får äventyras av andra berömvärda ambitioner. I första hand ska staden klara av att sköta kärnverksamheter på ett tillfredställande sätt. Det är inte heller rimligt att staden reglerar på vilket sätt de anställda väljer att ta sig till eller från arbetet. De anställdas fritid ska inte regleras av kommunala beslut.

Reservation anfördes av ledamöten Erik Wassén (fp) och tjänstgörande ersättaren Gustav Åkerblom (fp) med hänvisning till sitt yrkande enligt följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag till beslut
2. därutöver anförda följande

Det är bra att staden har tydliga riktlinjer inom rese- och transportsidan som både gynnar miljön och ekonomin. Riktlinjerna bör dock ingå i stadens miljöpolicy.

Särskilt uttalande gjordes av ledamöterna Reine Meyer Strömberg (s), Per Aldeborg (s) och Ulla Jöhnk (s) samt tjänstgörande ersättarna Mervi Mäkinen Andersson (s) och Carina Paulsson (s) enligt följande.

”Det kan vara lämpligt att pröva om det är ändamålsenligt att utforma en särskild policy för hållbara resor och transporter eller som sådana riktlinjer kan ingå i de riktlinjer på området som redan används idag. Utgångspunkten för en sådan måste dock ta ansatsen i att policyn skall bidra till att verka på ett långsiktigt hållbart sätt, *ekologiskt, ekonomiskt och socialt*. Den bör också uppfylla viktiga krav som finns angivna i bilagan om ”checklistan för nya styrdokument”.

En ny policy enligt förslaget innebär bland annat att man måste ta stor hänsyn till de mångfacetterade verksamheter som bedrivs i staden. Det är inte alltid självklart att färre resor ger effektivare arbetssätt eller att tjänsteresor med kollektiva färdmedel är ett förstahandsalternativ. Ett exempel på det är den effektivitet det innebär att sjuksystrar nattetid kan arbeta på flera äldreboenden tack vare hög mobilitet med bil. Ett annat är fastighetsförvaltare som från effektivitetssynpunkt bör ha adekvat utrustning med sig i egna arbetsfordon.

Att arbetsgivaren i ett policydokument ska uppmuntra de anställda att använda kollektiva färdmedel eller cykel är positivt. Detta får dock inte uppfattas så att man i ett policydokument styr över hur de anställda ska ta sig till och från arbetsplatsen.”

Trafiknämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Sten Nordin (m) samt ledamöterna Helena Bonnier (m), Regina Öholm (m), Madeleine Sjöstedt (fp) och Claes Fleming (fp) enligt det av vice ordföranden Sten Nordin m fl (m) och ledamoten Madeleine Sjöstedt m.fl. (fp) gemensamt framställda yrkandet enligt följande.

Trafiknämnden beslutar

1. att i huvudsak bifalla kontorets förslag till beslut, samt
2. att därutöver anför

Det är bra att staden har tydliga riktlinjer inom rese- och transport sidan som både gynnar miljön och ekonomin. Riktlinjerna bör dock ingå i stadens miljöpolicy.